

Jaarplan 2025

ZMf
Kousteensedijk 7
4331 JE Middelburg

Voorwoord

We hebben met ons allen een gezamenlijke opgave; Zeeland op zo'n manier inrichten dat ze ons kan blijven bieden wat we nodig hebben. Dat betekent in de basis een gezonde, veilige en prettige plek om te leven en een toekomstbestendige economie waarin natuur een centrale plek heeft. Geen sinecure, want er zijn veel individuele belangen die allemaal essentieel lijken. Tegelijk lopen we als samenleving aan tegen de limieten van wat we van onze leefomgeving en het ecosysteem kunnen vragen. Ruimte is schaars, de ecologische voetafdruk neemt nog steeds toe, terwijl de planetaire grenzen worden bereikt of al worden overschreden. Welke keuzes maak je dan? Welke prioriteiten stel je? Dat kunnen niet langer vragen zijn van enkelen, maar vereist een collectieve doortastende aanpak waarin alle spelers en partijen hun verantwoordelijkheid nemen. ZMf spreekt voor de natuur en maakt zich er sterk voor. Onze focus ligt op drie pijlers: een duurzame samenleving, een gezonde leefomgeving en veerkrachtige ecosystemen. We zoeken de weg voorwaarts in het creëren van een breed besef dat een evenwichtig ecosysteem de basis is voor ons leven. ZMf gelooft in de kracht van verbinden. Daarom trekken we samen op met onze groene partners. Anderzijds gaan we ook een eerlijk gesprek aan met de grote spelers van de economie in Zeeland.

In 2025 presenteren we ook onze vernieuwde meerjarenstrategie. Daarin stippelen we uit wat doelen zijn van ZMf voor de komende 5 jaar. Een van de uitgangspunten is het verder vergroten van onze positieve impact maken voor natuur en milieu.

Middelburg, oktober 2024

Ira von Harras

Directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord.....2

Inhoudsopgave3

Inleiding.....4

Het Tijdloos Kompas van ZMf.....5

Meerjarenstrategie.....6

Algemene prestatieafspraken7

Programma – Circulaire Samenleving, Duurzaamheid en Energie9

Programma – Deltawateren.....11

Programma – Groene Ruimte.....13

Financiën16

 Korte toelichting op de begroting 2025.....16

Bureau en medewerkers.....17

 Bureau17

 Medewerkers per 1 januari 2025.....17

Inleiding

Wij zijn ZMf, de organisatie die werkt voor natuur, milieu en duurzaamheid in Zeeland. We zijn een krachtige stem voor de Zeeuwse natuur en haar karakteristieke landschap, een bron voor frisdenkende en de aanjager van duurzame initiatieven.

We zijn een ondernemende club met een groeiende impact op onze omgeving. En dat is maar goed ook, want de natuur heeft onze krachtige stem hard nodig. We zien voor onszelf daarin drie rollen weggelegd. Ten eerste zijn wij de *vertegenwoordiging* van de bij ons aangesloten leden en vormen wij voor hen een koepelorganisatie die hun belangen behartigt. Daarnaast *beschermen* we de natuur en het milieu in Zeeland en zelfs daarbuiten, over de landgrens met België heen. En we *verbinden* en *jagen initiatieven* aan die bijdragen aan een duurzame samenleving.

Klimaatverandering en de gevolgen ervan en het verlies aan biodiversiteit in onze leefomgeving zijn onze prioriteiten. We zien dat er veel en grote uitdagingen op ons afkomen. Het is daarom kiezen waar we onze capaciteiten wel en niet voor inzetten. We werken aan een Meerjarenstrategie die ingaat in de loop van 2025.

In dit jaarplan is een duidelijk onderscheid. In dit jaarplan gaan we eerst in op de algemene prestatieafspraken en werken wij daarna de deelprogramma's uit. In het jaarplan is expliciet onderscheid gemaakt welke delen uit de Provinciale integrale kostensubsidie (hierna IKS) worden betaald en welke uit eigen inkomsten.

Het Tijdloos Kompas van ZMf

In ons werk worden we regelmatig bevraagd over gevoelige onderwerpen en staan we voor lastige (ethische) keuzes waar verschillende belangen spelen. Des te belangrijker is het om als organisatie te midden van het 'gewoel' heel duidelijk te hebben wie je bent, wat je rol is en waarvoor je staat. Ons Tijdloos Kompas helpt ons daarbij. Daarin hebben we bepaald wat onze bestaansreden is en wat onze kernwaarden zijn. Daarnaast zijn er principes in benoemd op basis waarvan we besluiten waarvoor we onze expertise inzetten en waarvoor juist niet. Die principes vormen ook het fundament van onze strategische doelen voor de lange termijn. Het Tijdloos Kompas is een houvast en vormt een betrouwbare basis om op terug te vallen, zodat we altijd de regie in eigen hand houden.

Meerjarenstrategie

De Meerjarenstrategie van ZMf geeft ons werk richting op de middellange termijn. Onze plannen daarin werken altijd toe naar de strategische doelen op lange termijn, maar geven ook ruimte om ontwikkelingen te volgen en erop te anticiperen. Als organisatie blijf je van alle tijden als je met die ontwikkelingen kan meebewegen en erop kan inspelen, zonder je basis kwijt te raken.

Daarom hebben we in de Meerjarenstrategie 2021-2025 onder andere bepaald dat ZMf een unieke bijdrage wil leveren aan een mooi Zeeland en een gezonde, prettige leefomgeving. We zijn de stem voor natuur en milieu in Zeeland en komen voor haar op, nú en de komende decennia. We werken met prioriteit aan het tegengaan van klimaatverandering en aan een duurzame en natuurinclusieve samenleving, waarin volop ruimte is voor biodiversiteit. Bij de al noodzakelijke klimaatadaptatie willen we voor voldoende ruimte zorgen voor natuur als basis voor een gezonde leefomgeving.

Bij alles wat we als mens doen, vraagt ZMf zich af of dat ook positieve impact heeft op generaties na ons. Op die manier houden we zo goed mogelijk rekening met hen die nu nog geen stem hebben. Door kritisch naar onszelf en ons functioneren te durven kijken, blijven we flexibel, leren we en schakelen we snel en zijn daardoor een professionele gesprekspartner met een heel groot netwerk en een grote positieve impact.

ZMf heeft een unieke aanpak. We zijn sterk in het faciliteren van dialoog, van ontwikkeling en verandering en in het samenbrengen en verbinden van de geschikte partijen. We richten ons op hoop en positiviteit en gaan gepast om met onze juridische instrumenten. We zijn constructief, maar waar nodig geven we ook grenzen aan. We zijn een transparante en faire partij, die de vinger aan de pols houdt en helpt om de juiste stappen voorwaarts te zetten.

Algemene prestatieafspraken

Naast de activiteiten gericht op de thema's pakken we ook een aantal zaken op met als doel om de impact van ZMf als organisatie verder te versterken en te professionaliseren. Daarmee vergroten we onze impact. Communicatie speelt hierin een belangrijke rol.

Communicatie ZMf

In 2025 richten we ons vanuit communicatie op het 'oefenen' met campagnevoering. Hiervoor hebben we in 2024 een training gehad. De opgedane kennis en tools gaan we concreet en structureel integreren in de werkwijze van ZMf. De communicatieafdeling ondersteunt de campagnes voor de programma's van ZMf met communicatieplannen en de concrete uitvoering ervan. Daarnaast besteden we in 2025 aandacht aan het 40-jarig bestaan van ZMf (op 5 dec 2024). We organiseren een aantal kleine activiteiten daaromtrent, zoals een successenoverzicht (die in 2024 al wordt gepubliceerd), een ledenuitje en een beeldmerk dat we een jaar lang in diverse communicatiemiddelen voeren.

Eigen financiering ZMf

Thema	Project / activiteit	Output	Effect	Impact
Communicatie	Campagne voeren	Er zijn communicatieplannen gemaakt en uitgevoerd voor één of meerdere campagnes per ZMf-programma. De onderwerpen voor de campagnes zijn vooraf geselecteerd vanuit de programma's van ZMf en worden afgewogen op basis van urgentie, haalbaarheid en momentum. Per campagne wordt onder andere bepaald: doelstelling, looptijd, doelgroep en acties	ZMf voert bewust en gestructureerd campagne voor een select aantal onderwerpen die onderdeel zijn van de programma's van ZMf.	Door gerichte campagnevoering met een bewuste opbouw en duidelijk afgebakende doelstelling, vergroot ZMf de kans op het behalen van de campagne doelstellingen.
Communicatie	Jubileum ZMf 40 jaar	Al 40 jaar staan we voor de natuur en het milieu in Zeeland, laten we van ons horen, gaan we dapper ten strijde, verdedigen we met overtuiging en hebben we positieve impact. In 40 jaar behaalden we heel veel mooie en belangrijke successen voor de natuur in onze provincie. In 2025 gaan we samen met onze leden en lidorganisaties feestelijk inhoud geven aan dit jubileum.	ZMf geeft bewust en gestructureerd aandacht aan het werk van ZMf en de successen.	

Overige algemene prestatieafspraken
Financiering vanuit provinciale IKS

Thema	Project / activiteit	Output	Effect	Impact
Jongeren-participatie	Raad van Inspiratie	Een tweede lichting van de Raad van inspiratie start. Samen werken we aan een jaarprogramma en definiëren we de maatschappelijke thema's en een actieplan. De stem van toekomstige generaties vertegenwoordigen.	Jongeren verenigen en een adviserende rol geven over de thema's natuur, milieu en duurzaamheid.	De leefomgeving (natuur en klimaat) in Zeeland gaat er op vooruit -> gezonde lucht, bodem en water (en biodiversiteit en ruimte voor natuur).

Eigen financiering ZMf

Thema	Project / activiteit	Output	Effect	Impact
Jongeren	Challenge 2050	We realiseren een actieve netwerkorganisatie van, voor en door jongeren die zich bezighouden met de toekomst van Zeeland. Het netwerk beschikt over de middelen om jongeren met (duurzame) ambities en ideeën te ondersteunen bij het vormgeven van hun activiteit. Het netwerk bestaat uit jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 32 jaar, woonachtig in of afkomstig uit Zeeland.	Jongeren verenigen en een actieve en adviserende rol geven over de thema's natuur, milieu en duurzaamheid.	De leefomgeving (natuur en klimaat) in Zeeland gaat er op vooruit -> gezonde lucht, bodem en water (en biodiversiteit en ruimte voor natuur).
	Grenspark Groot Saeftinghe	Samen met IVN Zeeland en Grenspark Groot Saeftinghe organiseert ZMf inspiratiesessies voor jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 32 jaar. Zodat jongeren kunnen meedenken over de toekomst van het grenspark.		
Impact	ZMf Impactfonds Natuurinclusief	We initiëren een Impactfonds op waaraan partijen kunnen bijdragen aan het realiseren van de innovatieve projecten. Dit als een uitvoeringsprogramma empowered door ZMf. Vanuit industrie ten behoeve van de leefomgeving. Dus plus op de natuur . Rol benoemen. Borging en initiator.	Bijdrage aan de Zeeuwse samenleving met projecten (support vanuit samenwerkingspartners).	
Versterking federatie	Binding lidorganisaties	ZMf vindt het van belang om in nauw contact te staan met haar lidorganisaties en intensief met hen samen te werken. Een sterke band vergroot de slagkracht naar buiten toe om de belangen voor natuur en milieu te behartigen. In 2025 gaan we aan de slag om deze band verder te versterken.	Sterke band en een goede samenwerking met lidorganisaties	

Programma – Circulaire Samenleving, Duurzaamheid en Energie

De **energietransitie** is van groot belang, om de opwarming van de aarde en zeespiegelstijging te stoppen. ZMf pleit voor een ‘natuurinclusieve’ energietransitie, zodat we ook werken aan een gezonde leefomgeving en biodiversiteit. Natuurinclusief is een veelgebruikte term, daarmee bedoelen we het volgende:

Maatschappelijke en economische activiteiten zijn verweven met de natuur en er wordt bewust ruimte voor biodiversiteit gecreëerd. Dit houdt in dat bij elke fase van activiteiten – planvorming, beleid, besluitvorming en beheer- natuur centraal staat, in plaats van een laatste plaats. Natuur centraal stellen en het denken vanuit ecosystemen horen bij een duurzame samenleving. Een duurzame samenleving, die vrij is van schadelijke stoffen in lucht, bodem en water en waarin we gebruik maken van ecosysteemdiensten op een zodanige manier dat we binnen de planetaire grenzen van de aarde blijven. Dat is waar wij voor staan en waar ZMf voor opkomt.

ZMf zet daarnaast in op burgerparticipatie en onafhankelijke informatieverstrekking. Ook stimuleren wij een **circulaire samenleving**. Er liggen kansen voor deelinitiatieven, materialentransitie en burgerinitiatieven. Ook hierin dragen wij bij aan juiste informatievoorziening, en het informeren en steunen van de juiste transitie. Het Zeeuwse **industriecluster en de havens** hebben grote impact in Zeeland. Dit houdt overigens niet op bij de landsgrenzen dus ook grensoverschrijdende samenwerking staat op onze agenda. ZMf agendeert een natuurinclusieve industrie. Maar vanzelfsprekend zijn wij hier ook scherp. De vervuiling moet stoppen! PFAS-lozingen, CO₂-uitstoot, stikstofdepositie, microplastics in het water, koelwater van de kerncentrale. We nemen een beschermende rol in, een vertegenwoordigende rol en een constructieve meedenkende rol in oplossingen ten behoeve van juist positieve impact op onze leefomgeving. Meer informatie over het programma Circulaire Samenleving, Duurzaamheid en Energie vind je [hier](#).

Financiering vanuit provinciale IKS

Thema	Project / activiteit	Output	Effect	Impact
Industrie & havens	Uitvoeringsprogramma Industrie	Een natuurinclusief uitvoeringsprogramma Industrie 2025. - Het visiedocument en position paper toegankelijk en inzichtelijk voor externen. - Werksessie met industrie en groene achterban in Zeeland. - Samenwerking vijf regio's met cluster industrie (coördinerend). - Icoonproject Natuurinclusiviteit i.s.m. bedrijfsleven. - Zienswijzen en inspraak, reacties etc.	Kennis en bewustzijn over natuurinclusieve industrie is toegenomen. We houden een vinger aan de pols bij negatieve impact op de leefomgeving vanuit de industrie en havens (op klimaat).	De leefomgeving (natuur en klimaat) in Zeeland gaat er op vooruit→ gezonde lucht, bodem en water [en biodiversiteit en ruimte voor natuur].
Circulair	Servicepunt Circulair	Website Servicepunt Circulair blijvend updaten met informatie voor bedrijven en burgerinitiatieven. De catalogus met circulaire producten als tool meer bekendheid geven bij algemeen publiek.	Kennis en bewustzijn over de circulaire economie is toegenomen. Steeds meer Zeeuwsen voelen dat ze onderdeel uitmaken van de circulaire samenleving.	
	Kringlogo prijs	ZMf reikt in 2025 het vierde Kringlogo uit in regio Zeeland. In 2025 wil ZMf meer burgers bij het kringlogo betrekken en burgerinitiatieven stimuleren.		
	Versnellen circulaire economie in de bouw	Verbindende rol met andere regio's en landelijke initiatieven, zoals het Convenant Toekomstbestendig Bouwen. Ondertekening van het (Zeeuws) Convenant 'Bouwen voor de Toekomst'. Samenwerking met het kennis- en innovatienetwerk bouw, Provincie, gemeenten, bedrijven om tot ondertekening te komen.	De transitie naar een circulaire samenleving aanjagen.	
	Kennisvergroting en verbinding van landelijke initiatieven circulariteit	ZMf is kennispartner tussen burger en overheid op het gebied van circulariteit. ZMf verbindt landelijke circulaire initiatieven in Zeeland om de circulaire samenleving te versnellen. Dit doen we met behulp van campagnes, informatiebijeenkomsten, events en de ontwikkeling van tools. Samenwerking met partijen als HZ Green office, Versnellingshuis, maar ook Provincie, gemeenten, lokale partners en kennisnetwerken.	Wij zetten ons in voor een circulaire samenleving. Afval bestaat niet. Steeds meer Zeeuwen zijn zich hiervan bewust door kennisdeling.	
Industrie	Stem van de natuur	Initiatieven rond het thema stem van de natuur ondersteunen en de kansen voor Zeeland benutten.	In het publieke debat is de stem van de natuur vertegenwoordigd.	

	Vitaal Sloegebied & Kanaalzone	ZMf is medeorganisator van de acties van VS&K.	Een toekomstbestendige industrie die in harmonie werkt met haar omgeving. Bewustwording is vergroot over innovatief en duurzaam ondernemen in het industriegebied Sloe en bij de bedrijven rondom de Westerschelde.	
Energietransitie	Kernenergie	Een actieplan kernenergie. Strategisch afstemmen met actiegroepen, landelijk Wise en Greenpeace. Maar ook bestuurlijk participeren in het debat. Beschermende en kritische houding. Relatie met ruimtelijke puzzel. Daarnaast een publiekscampagne.	ZMf geeft stem aan hen die zorgen hebben over de impact van de mogelijke kerncentrales in Zeeland.	
	Naar uitvoering RES 2.0	Actieve deelname aan o.a. de tafels Elektriciteit en Gebouwde omgeving en ondersteunen van de uitvoering van de Regionale Energie Strategie. Werken aan thema's als participatie, lokaal eigendom en natuur en landschapsinclusief middels diverse activiteiten. Daarnaast werken we samen met diverse partijen als Zeeuwind en de ZB Bibliotheek van Zeeland aan bewustwording en publieksacties als de Zeeuwse Klimaatweek en project Energie in de Etalage.	Bij energieprojecten wordt rekening gehouden met effecten op ecologie en landschap. Kennis en bewustzijn over natuurinclusieve energietransitie is toegenomen.	
(Bestuurlijke) samenwerking in de regio	Belangen-behartiging	Participatie in diverse overleggen met alle partners in Zeeland om klimaatverandering en biodiversiteitsproblemen het hoofd te kunnen bieden: Regionale Energie Strategie (diverse tafels), Comité van Toezicht Interreg, Vitaal Sloe & Kanaalzone, VNCI Maatschappelijke adviesraad, Afstemmingsoverleg duurzame havens.	ZMf is de stem voor een duurzame samenleving, voor biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. We zorgen in onze overleggen (buiten) Zeeland dat kwaliteiten als rust, ruimte, natuur van het Zeeuwse landschap gehoord en gezien worden.	

Eigen financiering ZMf

Thema	Project / activiteit	Output	Effect	Impact
Energietransitie	Energie Service Punt Zeeland	We faciliteren en ondersteunen burgerinitiatieven, energiecoöperaties en doelgroepen als VvE's met stappen richting aardgasvrij en duurzame energie. Ook willen we particuliere huishoudens middels onafhankelijke informatie(bijeenkomsten) wegwijs maken in de (dynamische) energiemarkt en inzicht geven in hun eigen energierekening. In ESP-Zeeland werken we nauw samen met Zeeuwind en het Zeeuws Klimaatfonds.	Kennis en bewustzijn over de energietransitie is toegenomen. Steeds meer Zeeuwen zijn betrokken bij ontwikkelingen en nemen zelf maatregelen.	De leefomgeving (natuur en klimaat) in Zeeland gaat er op vooruit -> gezonde lucht, bodem en water [en biodiversiteit en ruimte voor natuur].
	Participatiecoalitie en het project naar een natuur-inclusieve RES	Betrekken van bewoners bij de natuurinclusieve energietransitie, advisering van overheden (gemeenten en Provincie), m.b.t. natuurinclusieve zon- en windparken en infrastructuur. Daarnaast begeleiden van bewonersinitiatieven die stappen maken richting aardgasvrij.	We weten wat er lokaal speelt en zetten ons netwerk in. Hiermee maken we de kans dat de energie-projecten in de gemeente of regio slagen veel groter voor inwoners.	

Programma - Deltawateren

Gezonde en goed functionerende watersystemen zijn van belang voor voedselproductie, welzijn, natuur en economie. De Zeeuwse Delta biedt ons door haar strategische ligging heel veel, ook voor de natuur is zij een essentieel onderdeel van het systeem op Europese schaal. Om onze watersystemen gezond te kunnen noemen moeten zij voldoen aan een goede waterkwaliteit, thuis bieden aan populaties die zichzelf langdurig in stand kunnen houden en een menselijk gebruik die het systeem niet uitput. Tegelijkertijd zien we dat er veel veranderingen en bedreigingen op de wateren afkomen: intensivering van het gebruik, de strijd om de beschikbare ruimte, de eiwittransitie, energietransitie, klimaatverandering en zeespiegelstijging. Dat vraagt om een nieuwe manier van kijken en omgaan met de Deltawateren. Het voldoet niet meer om de huidige situatie in stand te houden, het vraagt om een aanpak waarmee we het systeem versterken en weerbaar maken. Het is daarom taak om bedreigingen en achteruitgang te stoppen en tegelijkertijd initiatieven te ontplooien en aan te jagen die bijdragen aan een robuuste Delta. Meer informatie over het programma Deltawateren vind je [hier](#).

Financiering uit provinciale IKS

Thema	Project / activiteit	Output	Effect	Impact
Versterken Deltanatuur	Versterken deltanatuur (gebieds-ontwikkelingen)	Speerpuntenverslag met overzicht van deelname en inbreng ZMf in diverse overleggen over natuur en ecologie in de Deltawateren. Dit verslag biedt inzicht in de onderwerpen die rondom de Deltawateren spelen, met een overzicht van kansen en beperkingen. Betrokkenheid tonen als maatschappelijke partner en vertegenwoordiging van een brede achterban, waarmee ZMf een eerste aanspreekpunt en verbinder is over de impact van initiatieven en maatschappelijke draagvlak. In samenwerking met regionale en grensoverschrijdende organisaties (North Sea Port, Vlaams Nederlandse Scheldecommissie) gebiedsontwikkelingen zo goed mogelijk te laten aansluiten bij opgaves natuurherstel.	Overheden en organisaties erkennen het belang van goede bescherming van natuur, specifiek de wateren, en handelen hiernaar.	De leefomgeving (natuur en klimaat) in Zeeland gaat er op vooruit -> gezonde lucht, bodem en water (en biodiversiteit en ruimte voor natuur).
	Natuurinclusiviteit	Ontwikkelingen rondom de Deltawateren controleren op natuurbehoud op natuurinclusiviteit, ophalen toegepaste uitwerkingen en inbrengen waar mogelijk. Overzicht van communicatie over kansen en meerwaarde van natuurinclusiviteit. Overzicht van bijeenkomsten waarbij actief natuurinclusiviteit wordt ingebracht en bewaakt. Uitwerking kansrijke initiatieven in concrete projectplannen.	Het versnellen van de omslag naar een natuurinclusieve aanpak bij initiatieven in en rondom de Deltawateren.	
	Waterkwaliteit	Deelname aan regionale en (inter)nationale gremia, zoals de Internationale Scheldecommissie, om lokaal en grensoverschrijdend bedreigingen en kansen op gebied van waterkwaliteit te agenderen. Aansluiten bij initiatieven om PFAS en vergelijkbare problematiek (inter)nationaal onder de aandacht te brengen en handhaving (maatschappelijk, bestuurlijk en/of juridisch) af te dwingen. Aansluiten bij overleggen KRW, kansen en bedreigingen signaleren en meedenken aan concepten die bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit.	Overheden en organisaties erkennen het belang van goede bescherming van natuur en biodiversiteit en agenderen dit in eigen plannen.	
	Zoetwater en klimaatadaptatie	Overzicht van deelnames aan relevante zoetwater-overleggen en inbreng ZMf. In kaart brengen kansrijke oplossingen, verdelingsvraagstukken en (on)mogelijkheden in relatie tot mogelijke zoetwaterbronnen (rivieren, regen, grondwater) in verband met de veranderende waterbeschikbaarheid voor industrie/energietransitie (productie van waterstof), landbouw (peil, beregening), gebouwde omgeving (wateroverlast) en natuurgebieden (droogte).	Zoetwatervoorziening op de lange termijn is geagendeerd, bewustwording over belang van een gezonde bodem is hier onderdeel van. We stimuleren de fundamenteel juiste oplossing.	

	Zeespiegelstijging	Communiceren over de impact en beleving van zeespiegelstijging op de Zeeuwse samenleving, contact onderhouden met beheerders over denkrichtingen voor de toekomstige aanpak t.b.v. zeespiegelstijging, de stormvloedkeringen en het hoogwaterbeschermingsprogramma. Bijdragen aan Kennisdag Zuidwestelijke Delta en bijdragen aan uitvoering van (onderzoeks)projecten en initiatieven zoals Werken met Waterlandschappen, verschillende kenniscommunities en landelijke projecten zoals NL2120 en het Kennisprogramma Zeespiegelstijging binnen het Nationaal Deltaprogramma.	Bijdragen aan bewustwording over de urgentie van zeespiegelstijging voor Zeeland en het agenderen en stimuleren van maatregelen. en inzichten bij beheerders over duurzame langetermijnoplossingen.	
	Visserij	Overzicht van bijdragen aan innovatieve en natuurinclusieve ontwikkelingen binnen de visserij en aquacultuursector. Actieve deelname en betrokkenheid VIZ, betrokkenheid 'Oesterkweek, Duurzaamheid en Natuur', Taskforce Schelpdiersector. Betrokkenheid bij lopende monitoring en vergunningaanvraagtrajecten m.b.t. visserij en indien van toepassing overzicht van bezwaren of ingediende zienswijzen. Meewerken aan onderzoeksprojecten over het verduurzamen en toekomstbestendig maken van de visserij en aquacultuursector.	Het versnellen van de omslag naar een natuurinclusieve visserij.	
Klimaat- bestending Zeeland	Natuurlijke klimaatbuffers	Concrete projectvoorstellen voor natuurlijke klimaatbuffers in gemeenten.		
(Bestuurlijke) samenwerking in de regio	Belangenbehartiging	Participatie in diverse overleggen met alle partners in Zeeland om klimaatverandering en biodiversiteitsproblemen het hoofd te kunnen bieden: Deltaplan Zoet Water, Nationaal Park Oosterschelde - Dagelijks Bestuur, Geopark overleggen, Schelderaad, Vlaams Nederlandse Schelde Commissie, Adviesgroep Zuidwestelijke Delta, Bouwsteen Klimaatadaptatie, Schone Schelde overleggen, Kenniscommunities Oosterschelde en Zuidwestelijke Delta, PFAS-dossier.	ZMf is de stem voor een duurzame samenleving, voor biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. We zorgen in onze overleggen (buiten) Zeeland dat kwaliteiten als rust, ruimte, natuur van het Zeeuwse landschap gehoord en gezien worden.	

Eigen financiering ZMf

Thema	Project / activiteit	Output	Effect	Impact
Coalitie Delta Natuurlijk	Coalitie Delta Natuurlijk	Overzicht van alle overleggen, actiepunten en uitgevoerde acties, inclusief de externe communicatie van CDN.	De natuurlijke kwaliteit van de deltawateren waarborgen.	De leefomgeving (natuur en klimaat) in Zeeland gaat er op vooruit -> gezonde lucht, bodem en water (en biodiversiteit en ruimte voor natuur).
Offshore Energie- transitie	Offshore for Sure	Actief meewerken aan het Interreg 'Offshore for Sure' project (alternatieve vormen van energieopwekking offshore, zoals drijvende zonne- en getijdenenergie) om natuurinclusiviteit en maatschappelijk draagvlak te borgen. In samenwerking met internationale partners werken aan inzicht en harmonisatie wet- en regelgeving grensoverschrijdende energieprojecten.	Hernieuwbare energie op zee krijgt een impuls. Vijf demonstratieprojecten op het gebied van getijdenenergie, golfenergie, offshore drijvende zonne-energie en energieopslag worden uitgevoerd. Andere duurzame energieprojecten vinden makkelijker plaats door de transparante en gedragen voorbereiding.	

Programma - Groene Ruimte

We zien dat de druk op de schaarse ruimte in Zeeland toeneemt. Wij komen op voor natuur in natuurgebieden, steden, dorpen en op het platteland. We zetten ons in voor een afwisselend landschap dat rijk is aan biodiversiteit. Dat is van groot belang voor zowel de mens als de natuur en het ecologisch goed functioneren van de leefomgeving in Zeeland. ZMf volgt ruimtelijke ontwikkelingen die impact hebben op natuur en landschap. ZMf levert ook input door inzet op groene, duurzame en natuurlijke kwaliteiten bij de recreatiesector van Zeeland. ZMf stimuleert de transitie naar een natuurinclusieve landbouw in Zeeland door kennisdeling en samenwerkingsprojecten met boeren, overheden en maatschappelijke organisaties. We zetten ons in voor de landschappelijke inpassing van energieprojecten en spannen ons in voor behoud van duisternis met de campagne Nacht van de Nacht. Meer informatie over het programma Groene Ruimte vind je [hier](#).

Financiering uit provinciale IKS

Thema	Project / activiteit	Output	Effect	Impact
Ruimte & Landschap	Ruimtelijke planvorming en advisering	We geven adviezen aan onze aangesloten organisaties en overheden over vraagstukken rondom het thema natuur, landschap en biodiversiteit.	Overheden erkennen het belang van goede bescherming van natuur, landschap en biodiversiteit en handelen hiernaar.	De leefomgeving (natuur en klimaat) in Zeeland gaat er op vooruit -> gezonde lucht, bodem en water (en biodiversiteit en ruimte voor natuur).
	Ruimtelijke planvorming en participatie	We werken aan een netwerk van mensen die zich inzetten voor natuur- en milieubelangen in hun eigen leefomgeving in Zeeland. Daarin heeft ZMf een aanjagende en coördinerende rol. Dat doen we door workshops, cursussen en een overlegmoment te organiseren.	Aangesloten organisaties participeren in lokale processen en zijn een goede gesprekspartner voor gemeenten. Achterban en geïnteresseerden kunnen hiermee natuur en milieu effectief beschermen.	
	Beleid en planvorming	We adviseren overheden op het gebied van behoud, herstel en ontwikkeling van natuur, landschap en biodiversiteit. Hiervoor denkt en werkt ZMf mee aan visietrajecten en uitvoeringsprogramma's zoals NOVEX, de Zeeuwse Bosvisie, Gebiedsgerichte aanpak problematiek stikstof en gemeentelijke omgevingsvisies. Verlichtingsbeleid opnemen.	Overheden erkennen het belang van goede bescherming van natuur, landschap en biodiversiteit en handelen hiernaar.	
	Zeeuwse Natuurambitie	De visuele vertaling van de Zeeuwse Natuurambitie ronden we af en maken daarbij een uitvoeringsprogramma. Het is een schets van een route naar biodiversiteitsherstel in integraliteit met andere functies. • Visueel visiedocument en teksten op website. • Concept uitvoeringsprogramma met project ideeën. • Standaard presentatie. Themabijeenkomst voor groene achterban in Zeeland.	De gezamenlijke ambitie van natuurorganisaties agenderen in de regio.	
Duisternis	Nacht van de Nacht	Nacht van de Nacht-organisatie in Zeeland.	Meer Zeeuwen zijn zich bewust van het belang van duisternis en hebben kennis over lichtvervuiling.	
Plan Boom	Plan Boom voortzetten	Ontwikkelen van een aantal nieuwe 'financieringsstromen/plantprojecten' in Zeeland met diverse actoren. Op weg om de ambitie van 400.000 bomen te halen, voor elke Zeeuw een boom.	In Zeeland willen we voor iedere Zeeuw een boom planten, in totaal zo'n 400.000 bomen.	
Natuur inclusieve landbouw	Natuurinclusieve landbouw	Stimuleren door voorlichting over toekomstbestendige duurzame vormen van landbouw.	Het versnellen van de omslag naar een natuurinclusieve landbouw door het creëren en faciliteren van de beweging vanuit de samenleving.	
Landschap & Recreatie	Kustvisie en Veerse Meervisie	Betrokken bij de uitwerking van het ontwikkelkader logiesaccommodaties, aandachtsgebieden. We participeren in de Veerse Meervisie en zijn actief betrokken bij de uitwerking van aanbevelingen uit de evaluatie van de Kustvisie.	We maken ons samen sterk om het kustgebied te behouden, te beschermen en te versterken. Daar is de Zeeuwse Kustvisie voor.	

	Groen recreatief ondernemen	Proactief en vanuit groen, duurzaamheid en integraliteit meedenken over diverse uitbreidingsplannen van recreatieondernemers bijv. bij de innovatievouchers van Impuls Zeeland.	Steeds meer recreatieondernemers houden rekening met natuur en zorgen voor extra ruimte voor natuur op hun terrein.	
(Bestuurlijke) samenwerking in de regio	Belangenbehartiging	Participatie in diverse overleggen met alle partners in Zeeland om klimaatverandering en biodiversiteitsproblemen het hoofd te kunnen bieden: CRO Vliegveld Midden Zeeland, Kustvisie (trekkersoverleg, ambtelijk overleg, bestuurlijk overleg, betrokken bij uitwerking), Uitvoeringsprogramma gebiedsvisie Veerse Meer, Provinciale Commissie Groene Ruimte, Uitvoeringsprogramma Bosvisie, Stikstof (gebiedsgerichte benadering, ambtelijk overleg, bestuurlijk overleg), Vitaal platteland, POP3 en LAG, Schone Zeeuwse Sloot	ZMf is de stem voor een duurzame samenleving, voor biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. We zorgen in onze overleggen (buiten) Zeeland dat kwaliteiten als rust, ruimte, natuur van het Zeeuwse landschap gehoord en gezien worden.	

Eigen financiering ZMf

Thema	Project / activiteit	Output	Effect	Impact
Ruimte & Landschap	Ruimtelijke planvorming (zienswijzen, bezwaar en beroep)	Wanneer het nodig is om plannen in balans te brengen met onze leefomgeving en biodiversiteit doen we dat met zienswijzen, bezwaar en beroep.	Overheden erkennen het belang van goede bescherming van natuur, landschap en biodiversiteit en handelen hiernaar. Wij monitoren en bewaken nieuwe ontwikkelingen die een negatieve impact hebben op de leefomgeving.	De leefomgeving (natuur en klimaat) in Zeeland gaat er op vooruit -> gezonde lucht, bodem en water (en biodiversiteit en ruimte voor natuur).
	Coördinatieoverleg natuur	We organiseren en ondersteunen het coördinatieoverleg voor partijen die zich bezighouden met milieu, natuur en landschap in Zeeland. We dragen zorg voor de organisatie en verslaglegging van de periodieke overleggen tussen natuurorganisaties en overheden. We communiceren over actuele onderwerpen die spelen binnen de landschappelijk transitie.		
Plan Boom	Uitdeelactie boompjes voor de particuliere tuin	Organiseren van een Zeeuwse uitdeelactie gratis boompjes voor de particuliere tuin in 2025 i.s.m. gemeenten, vrijwilligers en DELTA Energie.	In Zeeland willen we voor iedere Zeeuw een boom planten, in totaal zo'n 400.000 bomen.	
	Bomen voor het schoolplein	Twintig scholen de mogelijkheid bieden om vier grotere bomen aan te planten op hun schoolplein i.s.m. het waterschap en IVN Consulentenschap.		
	Dertig keer bosbeplanting in Zeeland	In 2024 zijn we gestart met de werving van tien grondeigenaren en één bedrijf, die op minimaal een halve hectare inheemse bomen/hagen willen gaan aanplanten. Half 2025 starten we met de volgende tien grondeigenaren in het buitengebied. Dit project voeren we samen uit met Stichting Landschapsbeheer Zeeland en Meer Bomen Nu.		
Landbouw	Boer en Buur met Natuur	Burgers en boeren die samen verantwoordelijkheid nemen voor een duurzaam voedselsysteem. In Zeeland ondersteunen we twee coalities om samen te werken, te leren en te bouwen aan inspirerende projecten die landbouw en natuur samenbrengen. Een coalitie zet zich in voor duurzame catering van de HZ University of Applied Sciences. De andere coalitie zet zich in voor biodiversiteitsbevordering, zij gaat twee pilots op het gebied van groenblauwe verbindingen opzetten.	Het versnellen van de omslag naar een natuurinclusieve landbouw door het creëren en faciliteren van de beweging vanuit de samenleving.	
	De groene weerbare ondernemer	Middels diverse kennisbijeenkomsten zorgdragen voor de maatschappelijke inbedding van het project. Hiermee doelen we op het stimuleren van de onderlinge kennismaking en communicatie tussen boer en maatschappelijke partijen als overheidsinstellingen, achterban/natuur- en milieuorganisaties en burgers. In het project werken we samen met de ZAJK, De Rusthoeve, St. Het Zeeuwse Landschap en Delphy advies. Dit is een vervolgproject op strokenteelt / gewasdiversiteit.	Werken aan een toekomstbestendig duurzaam landbouwsysteem waarin er winst is voor landbouw én natuur.	

Klimaat- adaptatie in Zeeland	OPZuid-project Klimaatadaptatie Zeeland (Vlissingen en Middelburg)	In afstemming met de gemeenten Middelburg en Vlissingen en de wijkbewoners het inmiddels opgestelde groen/klimaatadaptatieplan uitvoeren in hun wijk en straat. Middels diverse activiteiten willen we het draagvlak en de participatie van de wijkbewoners vergroten voor meer groen en biodiversiteit. Ook zullen er groene daken en gevels worden aangelegd.		
-------------------------------------	---	---	--	--

Financiën

Beknopte begroting 2025

	€
Baten	
Subsidie Provincie Zeeland (IKS)	418.300
Overige subsidies Provincie Zeeland	36.900
Contributies leden en lidorganisaties	25.900
Bijdrage Nationale Postcode Loterij	118.000
Overige (project) bijdragen	416.900
Nog te werven (project) bijdragen	89.000
Totaal	1.105.000
Lasten	
Personeelskosten	763.200
Projectkosten	146.000
Huisvestingskosten	26.000
Kosten kantoor en beheer	169.800
Totaal	1.105.000
<i>Exploitatieresultaat</i>	<i>-</i>

Korte toelichting op de begroting 2025

- De IKS-subsidie van de Provincie Zeeland is vooruitlopend op de vaststelling met 4% geïndexeerd. Dit is een voorlopige schatting, aangezien de definitieve indexering op dit moment nog niet bekend is.
- De overige subsidies van de Provincie Zeeland omvatten het jaarlijkse project 'Energieservicepunt' en het nieuwe project 'Landschapselementen in Zeeland'.
- De contributies van leden en lidorganisaties zullen naar verwachting met 4% worden geïndexeerd, conform de CPI 2024.
- De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij blijft gelijk aan de toekenningen van de afgelopen jaren.
- De overige projectbijdragen bestaan onder andere uit bijdragen van de Coalitie Delta Natuurlijk, Toetsing Ruimtelijke Ordening, Plan Boom en projecten met de landelijke NMF.
- Er is een bedrag van € 89.000 gereserveerd voor nog te werven baten. De vereniging richt zich de komende tijd verder op acquisitie en financieringsverzoeken, met als doel de begroting sluitend te maken.
- De personeelskosten zijn berekend op basis van de huidige personeelsbezetting en de jaarlijkse indexering.
- De projectkosten bestaan uit uitgaven die direct toe te wijzen zijn aan de doelstellingen.
- De huisvestingskosten worden geïndexeerd op basis van gemaakte afspraken met de verhuurder.
- De overige kosten voor kantoor en beheer omvatten diverse uitgaven die nodig zijn om de bedrijfsactiviteiten uit te voeren. Deze kosten zijn grotendeels in lijn met die van vorig jaar.

Bureau en medewerkers

Bureau

Het bureau is gevestigd in het gebouw van ZB | Bibliotheek van Zeeland, Kousteensedijk 7 te Middelburg.
Telefoonnummer 0118 654180.
E-mail: info@zmf.nl, website: www.zmf.nl

Medewerkers per 1 januari 2025

Ira von Harras	directeur/programmamanager Circulaire Samenleving, Duurzaamheid en Energie	ivharras@zmf.nl
Denise de Leeuw	adjunct directeur/programmamanager Groene Ruimte	ddleeuw@zmf.nl
Eric Mahieu	programmamanager Deltawateren	emahieu@zmf.nl
Melissa Ernst	projectleider	mernst@zmf.nl
Fateme Hashemi	administratief/secretarieel medewerker	fhashemi@zmf.nl
Elles van der Klooster	directiesecretaresse	evdklooster@zmf.nl
Peter de Kraker	projectmedewerker	pdekraker@zmf.nl
Bibian Scheepstra	projectleider	bscheepstra@zmf.nl
Gabi Sinke	communicatie coördinator	gsinke@zmf.nl
Erwin Vogel	junior projectleider	evogel@zmf.nl